

Häda kirsipuudega

Kirsipuud õitsevad mõnel aastal päris rikkalikult, aga korralikku saaki annavad harva. Tavaliselt moodustub vilju vähe, mõnel aastal ei ole kirsse peaaegu üldse. Mis häda nendel puudel on?

Vastab
VÄINO PALLUM

Kesisel saagil võib olla mitmeid erinevaid põhjusi, sealhulgas ka mitme häda koosmõju. Näiteks puudulik viljumine, õiepungade talvekahjustus, ebasoodne ilm õitsemise ajal, tai-mehaigused ja -kahjurid.

PUUDULIK VILJUMINE

Puudulikku viljumist võivad põhjustada talvekahjustus, õitsemiseelsed või -aegsed öökülmad, puudulik tolmlemine ja kirsipuu-õiekoi kahjustus. Kuna väike temperatuuri langus õite kroonlehtedele veel kurja ei tee, võib külmakahjustus esialgu jääda tähele panemata (varjatud kahjustus). Kui õie sisemised õrnad osad – emakas, sigimik ja tolmukad – on saanud tunda külma kas või ainult 1–1,5°, on nad rikutud.

Ka avanemisjärgus õiepungade sisemus kahjustub õige väikese külma korral, eriti kui temperatuuri langus on väga kiire.

Ebasoodne ilm ei tähenda alati külma. Ka õitsemisaegne jahedus (õhusooja alla 10°) või vastupidi liiga soe ja vähene õhuniiskus võtab tolmutteradelt nende viljastamisvõime. Seda esineb eeskätt oma õietolmuga nõrgalt või mitteviljastuvatel sortidel: 'Kampesur', 'Vladimirkaja', 'Diemitzi amarell' ja 'Ostheimi veiksel'.

Õiepungade talviseid külmakahjustusi esineb sageli puudel, kui nad on seenhaigustest nõrgestatud (luuviljaliste mädanik ja kirsipuu-lehevarisemistõbi). Talveõrnad õiepungad on sortidel

'Diemitzi amarell', 'Ostheimi veiksel' ja 'Hindenburg'.

Öökülma võimaliku ohu korral kirsipuude õitseajal tehke paar tundi enne päikesetõusu suitsukatet. Kui teie aed asub kohas, kus lõket teha ei tohi, veelgi enam niiskest materjalist (puulehed, saepuru, pöhk), asendage suitsukate veega udustamisega. Pritsige enne temperatuuri langust alla 0 kraadi, see on paar tundi enne päikesetõusu. Pritsimisel kattuvad õied õrna jääkirmega, mis kaitseb neid edaspidise jahtumise eest.

Põhiline soovitus on: eelistage külmakindlaid sorte, näiteks 'Nõmme liivakirss', 'Kampesur' ja 'Läti madal-kirss'. Need viljastuvad hästi ka oma õietolmuga.

KIRSIPUU-ÕIEKOI

Kirsipuu-õiekoi (*Argyresthia ephippiella*) arvukas esinemine pehmele või lumerikkale talvele järgneval kevadel võib rikkuda palju õisi. Kahjustus on märgatav vaid nende hoolikal uurimisel. Kroonlehtedes on väikesed augukesed, õie sisemuses on näha õrna väljaheidetega segatud võrgendit. Viimase sees tegutseb

kollakas kuni pruunikasroheline mustja pea ja rinnaosaga röövik (täiskasvanult kuni 6 mm pikk). See paharet sööb õietolmukad ning vigastab sigimikku. Üks röövik võib kahjustada kuni 5 õit. Kui kahjurit esineb hulgi, saab vilju vähe, kuigi puu õitseb normaalselt.

Õiekoi rööviku kahjustus algab juba enne õiepungade avanemist. Koorepragudes ja pungasoomuste vahel talvitunud munadest koorunud röövikud tungivad õie- ja lehepungadesse nende paisumise ajal. Sel juhul süüakse need seest täiesti tühjaks. Pungad kuivavad ja puudel on näha vähe õisi. Röövik kahjustab ka noori lehekesi.

Õite puudumisel tõmbavad röövikud lehti võrgendisse ja närvivad nende pealispinda. Kahjustus kestab 30–35 päeva.

Täiskasvanud röövikud laskuvad juuni esimesel poolel võrgendi abil maapinnale, valmistavad mulla pindmises kihis tihedast võrgendist kookoni ja nukkuvad. Nukud on kuni 4 mm pikad, kuld-kollased. Liblikad kooruvad juulis-augustis ning munevad kuni sügiseni.

Munad (0,5 mm, oliivroheline) paigutatakse ühekaupa 2–5-aastaste okste koorepragudesse, pungade lähedale ja nende soomuste vahele.

Liblikaid on näha väga harva. Nad lendavad peamiselt hämaruses, päeval peituvad lehtede alumisele küljele. Liblikad on kuni 6 mm suured, valge- ja pruunimustriliste tiibade sirulaius on 10–12 mm. Puhkeolekus hoiaavad nad tiivad ja tagakeha üleval.

Kirsipuu-õiekoi röövik võib harva toituda ka ploomi- ja pirnipuude õites.

ÕIEKOI TÕRJE

Pritsige puid varakevadel pungade paisumise ajal Fastac 50-ga (6–10 ml/10 l), Decis 2,5 EC-ga (7–10 ml/10 l), Karate Zeoniga (6 ml/10 l) või Mavrik 2 F-iga (6–8 ml/10 l). Röövikute arvukal esinemisel pritsige vahetult enne õiepungade avanemist teist korda, eelistades Fastac 50 või Mavrik 2 F-i, mis on mesilastele vähem ohtlikud.

Pärast õitsemist (üks kuu hiljem) kaevake puude võraalune muld ümber, et hävitada sinna nukkuma siirdunud röövikud.